

ANALIZA UTILIZĂRII EFICIENTE A PATRIMONIULUI CONFORM NOILOR SNC

Ala COJOCARI, lect. sup., ASEM

This article will calculate and analyze indicators characterizing the efficiency of the heritage elements of an economic entity, irrespective of the type of activity and its ownership.

Analiza apare ca instrument indispensabil în procesul cunoașterii în orice domeniu al activității umane, întrucât permite stabilirea fenomenelor economice, a relațiilor de cauzalitate, a factorilor care le generează, ceea ce constituie suportul formării deciziilor privind activitatea ulterioară a unei entități economice, indiferent de genul de activitate și forma de proprietate a acesteia.

Conținutul de bază al analizei financiare în baza SNC "Prezentarea situațiilor financiare", constă în aprecierea rezultatelor și stării financiare a unei entități, având la bază datele din diferite dări de seamă financiare.

Conducerea oricărei entități economice, indiferent de formele de proprietate ce-i stau la bază, implică drept componentă esențială – analiza economică, cu ajutorul căreia se supraveghează și evaluează funcționarea ei și asigurarea performanțelor concurențiale.

Analiza financiară se bazează pe următoarele funcții strâns corelate între ele:

- 1) **funcția informațională** ce constă în stabilirea și centrarea indicatorilor economici de decizie privind situația economico-financiară a unei entități economice, poziționarea și corespunderea acesteia cu standardele normative, nivelului concurenței pe diferite piețe etc.;
- 2) **funcția de evaluare** a valorificării potențialului tehnico-economic al unei entități economice;
- 3) **funcția de fundamentare** a deciziei pe diferite criterii de eficiență a capacității de corelație dintre cererea și oferta bunurilor livrate și serviciilor prestate în condițiile unei funcționări reale;
- 4) **funcția de realizare** a cerințelor gestiunii eficiente a patrimoniului, indiferent de sursele de formare ale acestuia;
- 5) **funcția de realizare a conexiunii** cu mediul exterior economico-financiar, care presupune analiza relațiilor cu băncile de la care se fac împrumuturi; relațiile cu furnizorii privind bunurile achiziționate sau livrate; relațiile cu creditorii privind datoriile formate, precum și cu organele fiscale privind apariția și stingerea datoriei față de bugetul de stat și alte bugete administrativ-teritoriale etc.

Analiza financiară poate fi definită ca proces de folosire a instrumentelor analitice și tehnicilor standard pentru analiza documentației financiare ale unei entități economice în baza datelor Bilanțului contabil, Situației de profit și pierdere etc. în vederea fundamentării corecte a măsurilor ce se

întreprind de conducerea unei entități economice.

La prima etapă de analiză în baza datelor Bilanțului contabil, ce descrie, la un moment dat ceea ce o entitate economică posedă - activul și tot ceea ce datorează – pasivul, se pot calcula și aprecia eficiența utilizării patrimoniului și surselor de formare ale acestuia prin intermediul mai multor indicatori analitici.

Astfel, din grupa indicatorilor ce caracterizează modificarea structurală a patrimoniului fac parte următorii indicatori, cum ar fi:

√ **Rata imobilizărilor**, care după conținutul economic reflectă cota activelor imobilizate în suma totală a patrimoniului întreprinderii. Pentru aceasta se utilizează următoarea relație:

$$\text{Rata imobilizărilor} = \frac{\text{Active imobilizate}}{\text{Total active}} \times 100\% \quad (1)$$

Creșterea în dinamica a acestui indicator reflectă o compoziție fragilă a utilizării patrimoniului întreprinderii, și invers micșorarea ratei imobilizărilor presupune micșorarea dificultății privind achitarea datoriilor curente.

√ **Rata activelor circulante** după conținutul economic exprimă depășirea ritmului creșterii activelor circulante asupra ritmului creșterii activelor imobilizate. Formula de calcul este următoarea:

$$\text{Rata activelor circulante} = \frac{\text{Active circulante}}{\text{Total active}} \times 100\% \quad (2)$$

Evaluarea și valorificarea potențialului tehnico-economic al unei entități economice contribuie la calculul următorului indicator relativ, cum ar fi:

√ **Rata patrimoniului cu destinație de producție**, care conform SNC "Imobilizări necorporale și corporale" și SNC „Stocuri”, caracterizează potențialul productiv al unei entități economice, ce rezultă din următoarea relație:

$$\text{Rata patrimoniului cu destinație de producție} = \frac{\text{Mijloace fixe} + \text{Stocuri}}{\text{Total active}} \times 100\% \quad (3)$$

Acest indicator reflectă ponderea patrimoniului întreprinderii care poate fi direct utilizată pentru fabricarea producției, prestarea serviciilor, executarea lucrărilor. Micșorarea acestui indicator în dinamică se apreciază negativ, deoarece contribuie la scăderea volumului activității de producție.

Modificările în structura activelor circulante pot fi determinate din punct de vedere al principalelor elemente componente ale mijloacelor circulante. În acest context se recurge la calculul următorilor indicatori analitici.

√ **Rata stocurilor**, care conform SNC "Stocuri", reflectă cota stocurilor, inclusiv a stocurilor de mărfuri și materiale în componența activelor circulante. Relația de calcul este următoarea:

$$\text{Rata stocurilor} = \frac{\text{Stocuri}}{\text{Active circulante}} \times 100\% \quad (4)$$

Deoarece, bunurile reflectate în numărătorul coeficientului respectiv reprezintă partea mai puțin mobilă a mijloacelor circulante, nivelul scăzut al raportului la sfârșitul perioadei de raportare și, concomitent, micșorarea acestuia în dinamică reprezintă o tendință bună pentru o entitate economică, inclusiv o entitate de producție.

Pentru aprecierea modificărilor structurale în componența activelor circulante, apare necesitatea și calculul următorului indicator, cum ar fi:

√ **Rata creanțelor**, care conform SNC "Creanțe și investiții financiare", reprezintă efectul obținut în urma tranzacțiilor sau evenimentelor trecute și din stingerea cărora se așteaptă intrări sau majorări de resurse financiare care ulterior vor contribui la majorarea indicatorilor de rezultate financiare. Calculul acestui indicator rezultă din următoarea relație:

$$\text{Rata creanțelor} = \frac{\text{Creanțe}}{\text{Active circulante}} \times 100\% \quad (5)$$

Creșterea acestui indicator în dinamică se consideră periculoasă. Pentru o apreciere mai obiectivă a acestor indicatori, ținând cont de conținutul economic și mărimea teoretică spre care trebuie să tindă fiecare entitate economică, indiferent de genul de activitate și forma de proprietate a acesteia, se recurge la calculul acestora în următorul tabel analitic.

Tabelul 1

Analiza și aprecierea indicatorilor ce caracterizează eficiența utilizării patrimoniului

Indicatori	Formula de calcul	Anul precedent	Anul raportat	Concluzie
Rata imobilizărilor, %	Active imobilizate / Total active	73,32	68,91	Diminuarea în dinamică presupune micșorarea dificultății privind achitarea datoriilor curente.
Rata activelor circulante, %	Active circulante / Total active	26,68	31,09	Majorarea acestui indicator exprimă depășirea ritmului creșterii activelor circulante asupra activelor imobilizate
Rata patrimoniului cu destinație de producție, %	Mijloace fixe + Stocuri / Total active	67,91	55,72	Micșorarea acestui indicator în dinamică se apreciază ca negativă, deoarece contribuie la diminuarea volumului activității de producție.
Rata stocurilor, %	Stocuri / Active circulante	62,52	31,86	Nivelul scăzut al raportului la sfârșitul anului și micșorarea lui în dinamică reprezintă o tendință favorabilă pentru entitate.
Rata creanțelor, %	Creanțe / Active circulante	27,28	58,22	Creșterea esențială a acestui indicator în dinamică se consideră periculoasă, ceea ce condiționează majorarea nejustificată a veniturilor din vânzări

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor entității Omega SRL

Funcția de realizare a cerințelor gestiunii eficiente a patrimoniului, indiferent de sursele de formare ale acestuia, constă în analiza structurii surselor de formare a patrimoniului unei entități economice, ce se efectuează cu scopul aprecierii stabilității financiare a întreprinderii sau, cu alte cuvinte, a gradului de dependență a unei entități economice de sursele atrase sau împrumutate. Ca rezultat, în baza SNC "Capital propriu și datorii", apare necesitatea calculului următorilor indicatori relativi, cum ar fi:

√ **Rata autonomiei financiare**, care după conținutul economic reflectă ponderea patrimoniului format pe seama mijloacelor proprii în suma totală a activelor întreprinderii. Pentru aceasta se utilizează următoarea relație:

$$\text{Rata autonomiei financiare} = \frac{\text{Capital propriu}}{\text{Total pasive}} \times 100\% \quad (6)$$

Făcând trecere la anumite entități economice, inclusiv la societățile pe acțiuni, în baza datelor din Nota explicativă la rapoartele financiare ale acestora, apare necesitatea efectuării corelației dintre mărimea capitalului social și valoarea activelor nete. Pentru aceasta se recomandă calculul următorului indicator relativ, cum ar fi:

√ **Rata corelației dintre activele nete și capitalul social**, care reprezintă și apreciază situația financiară a societăților pe acțiuni și societăților cu răspundere limitată. Prin urmare, mărimea activelor nete nu trebuie să fie mai mică decât valoarea capitalului social. Calculul acestui indicator rezultă din următoarea relație:

$$\text{Rata corelației dintre activele nete și capitalul social} = \frac{\text{Active nete}}{\text{Capital social}}, \text{ coef} \quad (7)$$

Funcția de realizare a conexiunii dintre bunurile de care poate dispune o entitate economică și sursele de formare a acestora, se manifestă prin intermediul calculului următorului indicator relativ, cum ar fi:

- √ **Rata solvabilității generale**, care după conținutul economic exprimă gradul de acoperire a surselor împrumutate pe seama activelor totale de care poate dispune o entitate economică. Calculul acestui indicator rezultă din următoarea relație:

$$\text{Rata solvabilității generale} = \frac{\text{Total pasive}}{\text{Datorii pe termen lung} + \text{Datorii curente}} \times 100\% \quad (8)$$

Pentru caracterizarea capacității entității economice de a contracta în caz de necesitate noi împrumuturi, asigurând totodată un anumit nivel de garanții pentru creditorii cu privire la posibilitatea recuperării sumelor împrumutate, servesc următorii doi indicatori.

- √ **Rata de autofinanțare a capitalului permanent**, care după conținutul economic reflectă structura capitalului permanent, ce asigură o finanțare îndelungată a activității întreprinderii. Calculul acestui indicator rezultă din următoarea relație:

$$\text{Rata de autofinanțare a capitalului permanent} = \frac{\text{Capital propriu}}{\text{Capital propriu} + \text{Datorii pe termen lung}} \times 100\% \quad (9)$$

Capitalul social, ca parte componentă centralizatoare a capitalului propriu contribuie la calculul următorului indicator relativ, cum ar fi:

- √ **Rata solvabilității patrimoniale**, după conținutul economic reflectă cota capitalului social în valoarea capitalului permanent. Tendința de creștere a acestui indicator se apreciază pozitiv, datorită creșterii cu un ritm mai mare a capitalului social, comparativ cu ritmul de creștere mai lent a capitalului permanent. Pentru aceasta se recomandă următoarea relație:

$$\text{Rata solvabilității patrimoniale} = \frac{\text{Capital social}}{\text{Capital propriu} + \text{Datorii pe termen lung}} \times 100\% \quad (10)$$

Pentru o apreciere mai obiectivă a acestor indicatori și evoluția în dinamică și sau față de mărimea teoretică stabilită se recurge la calculul acestora în următorul tabel analitic.

Tabelul 2

Analiza indicatorilor de eficiență a surselor de formare a patrimoniului

Indicatori	Formula de calcul	Anul precedent	Anul raportat	Concluzie
Rata autonomiei financiare, %	Capital propriu / Total pasive	68,28	61,35	Patrimoniul întreprinderii este format mai mult de 60 la suta din sursele proprii, aceasta servește drept garanție pentru achitarea tuturor datoriilor față de creditorii.
Rata corelației dintre activele nete și capitalul social, coef	Active nete / Capital social	1,237	1,217	Tendința de micșorare a acestui indicator rezultă în urma micșorării cu un ritm mai mare a activelor nete, comparativ cu capitalul social
Rata solvabilității generale, %	Total pasive / DTL + DC	3,10	2,53	Solvabilitatea întreprinderii s-a micșorat din cauza majorării esențiale a datoriilor.
Rata de autofinanțare a capitalului permanent, %	Capital propriu / Capital permanent	87,12	74,25	Diminuarea acestui indicator rezultă atât din micșorarea capitalului – factor direct propriu, cât și din majorarea datoriilor pe termen lung – factor indirect
Rata solvabilității patrimoniale, %	Capital social / Capital permanent	70,45	63,78	Acești indicatori depășesc mărimea de 60 la sută, ceea ce înseamnă că capitalul propriu și social are o pondere mai mare în capitalul permanent și dă garanții pentru creditorii

Sursa: Elaborată de autor în baza datelor entității Omega SRL

Efectuând o sinteză a analizei financiare atât a patrimoniului, cât și surselor de formare a acestora se poate constata că în ceea ce privește situația patrimonială, la întreprinderea supusă analizei se atestă o mobilizare a activelor acesteia. Acest fapt poate fi cauzat atât de reînnoirea aparatului tehnologic în ultima perioadă, cât și de faptul utilizării tuturor elementelor de mijloacele fixe în procesul de producție.

Întreprinderea dată are o stare financiară care, totuși, trebuie îmbunătățită în cel mai scurt timp posibil. Acest aspect al politicii financiare trebuie să fie una din principalele preocupări ale strategiei manageriale pe o perioadă ulterioară.

Principala cauză care a condus la apariția unei stări financiare anormale constă în micșorarea nejustificată a ratei stocurilor, creșterii ratei creanțelor, ceea ce condiționează existența unei lichidități necorespunzătoare.

Deci, conducerea entității economice este obligată să întreprindă măsuri energice și cât mai urgente privind rambursarea creditelor bancare, care vor da posibilitatea de a evita pierderi suplimentare pe viitor într-o economie atât de nestabilă ca în Republica Moldova.

Bibliografie:

1. Standardul Național de Contabilitate "Prezentarea situațiilor financiare" Monitorul Oficial nr. 233-237 din 22.10.2013;
2. Standardul Național de Contabilitate "Imobilizări necorporale și corporale" Monitorul Oficial nr. 233-237 din 22.10.2013;
3. Standardul Național de Contabilitate "Creanțe și investiții financiare" Monitorul Oficial nr. 233-237 din 22.10.2013;
4. Standardul Național de Contabilitate "Stocuri" Monitorul Oficial nr. 233-237 din 22.10.2013;
5. Standardul Național de Contabilitate "Capital propriu și datorii" Monitorul Oficial nr. 233-237 din 22.10.2013;
6. ȚIRIULNICOVA N. (coordonator); PALADI V.; GAVRILIUC L.; CHIRILOV N.; FURTUNĂ D. Analiza rapoartelor financiare. Ediția II-a, revăzută. Chișinău: Asociația Obștească „ACAP RM”, 2011. 400 p. ISBN 978-9975-78-995-0;
7. PETCU M. Analiza economico-financiară a întreprinderii: probleme, abordări, metode, aplicații. București: Editura Economică, 2009. 497 p. ISBN: 973-709-415-5;
8. NICULESCU M. Diagnostic financiar. Vol. II. București: Editura Economică, 2003. 384 p. ISBN 973-590-720-8.